

Stabsavdelningen

Lars Guldbrand
016-544 22 80
lars.guldbrand@energimyndigheten.se

Utbildningsdepartementet
att.: Per-Erik Yngwe
103 33 STOCKHOLM
per-erik.yngwe@education.ministry.se

Yttrande angående grönboken om ett gemensamt strategiskt ramverk för EU:s finansiering av forskning och innovation

Sammanfattning

Energimyndigheten välkomnar möjligheten att lämna synpunkter till ett svenskt inspel med anledning av grönboken om ett gemensamt strategiskt ramverk för EU:s finansiering av forskning och innovation. Energimyndigheten anser sammanfattningsvis att:

- Det är viktigt att även inkludera utbildning och kompetensförsörjning i ett kommande ramverk för forskning och innovation
- Det är angeläget att stärka det Europeiska innovationsklimatet generellt, t.ex. genom enklare hantering av immateriella rättigheter eller bättre tillgång till riskkapital och sådd-finansiering.
- Nationella myndigheter bör kunna söka EU-finansiering för att genomföra program riktade till SME för att främja sådana aktörers deltagande i forsknings- och innovationsprocessen.
- EU bör agera där det finns en stark europeisk nytta. För att koordinera medel från andra källor i större gemensamma satsningar är det viktigt att den strategiska processen och förankringen görs grundligt och transparent.
- EU bör agera utifrån en respekt för logik och syfte med nationella och industriella forskningsprogram. Sådana insatser har mål och inriktningar som kompletterar och lägger grunden för större gemensamma satsningar, och kan inte omdestineras utan konsekvenser.
- Det finns starka skäl att satsa tillräckligt kraftfullt både på nyfikenhetsstyrd och behovsmotiverad forskning och utveckling. Den motsättning som ibland ses mellan dessa båda angreppssätt är rent destruktiv och borde lämnas därhän.
- Ökade resurser måste göras tillgängliga för att möta s.k. stora utmaningar, och för att genom att främja utveckling och introduktion av nya tekniker och tjänster på marknaden bidra till uppfyllandet av 2020-målen.

Energimyndighetens ställningstagande

Frågeställningarna i grönboken rör delvis utformningen av fortsatta insatser av det slag som idag genomförs i sjunde ramprogrammet för utveckling inom forskning och teknik (FP7). Energimyndigheten har tidigare lämnat synpunkter gällande ett svenskt inspel till nästa ramprogram för forskning, teknisk utveckling och demonstration (2010-10-07, dnr.: 00-10-3706) och hänvisar i relevanta stycken till denna vad gäller exempelvis behovet av förenkling, insatser för att möta s.k. Grand Challenges, m.m.

Utifrån de frågor departementet sammanställt rörande grönboken har vi följande synpunkter.

Helhetsperspektiv

Ett framtida gemensamt strategiskt ramverk för EU:s finansiering av forskning och innovation bör utgå från en helhetsbild av innovationssystemet. I detta sammanhang är det exempelvis viktigt att även inkludera utbildningsfrågor, vilket är av stor betydelse för kompetensförsörjningen för industri och samhälle.

EUs olika instrument

Utifrån ambitionen att förenkla deltagandet i EUs olika program och insatser är det viktigt att så långt möjligt harmonisera och förenkla regelverket.

Med samordnade stödformer och regler för uppföljning m.m. ökar också möjligheterna till samverkan och synergier mellan de olika delarna i systemet, och processen att gå från forskning till utveckling, innovation och marknadsintroduktion förenklas.

Det är också viktigt att främja synergier och samverkan mellan olika typer av instrument som forskning, utveckling, teknikverifiering och demonstration så att man därigenom stärker innovationsprocessen och stimulerar kommersialisering och nyttiggörande.

Samverkan mellan EU och medlemsländerna

EU bör i första hand agera där det finns en stark europeisk nytta. Inom utvalda områden är det rimligt att hela gemenskapen samarbetar för att möta stora utmaningar och att insatser görs i samverkan mellan EU, medlemsländer och industri. För att genomföra verksamhet av sådant slag är det av yttersta vikt att den strategiska processen och förankringen görs grundligt och transparent. Ett område som kommit långt på den punkten är energiområdet och den s.k. SET-Plan.

Samtidigt bör EU agera utifrån en respekt för logik och syfte med nationella och industriella forskningsprogram. Sådana insatser har mål och inriktningar som kompletterar och lägger grunden för större gemensamma satsningar, och kan inte omdestineras utan konsekvenser.

Näringsliv och SME

Det är angeläget att stärka det Europeiska innovationsklimatet generellt, t.ex. genom enklare hantering av immateriella rättigheter och bättre tillgång till riskkapital och sådd-finansiering.

Små och medelstora företag (SME) kan komma att vara viktiga aktörer i Europas innovationssystem, och det är viktigt att förbättra förutsättningarna för dessa att delta i forsknings- och innovationsprocesserna.

Ett sätt att bidra till detta kunde vara om nationella myndigheter kunde söka medel inom EUs olika program för att driva nationella program riktade till målgrupp små och medelstora för att främja innovation och kommersialisering.

Nyfikenhetsstyrd kontra behovsmotiverad verksamhet

Det finns starka skäl att satsa tillräckligt kraftfullt både på nyfikenhetsstyrd och behovsmotiverad forskning och utveckling. Den motsättning som ibland ses mellan dessa båda angreppssätt är rent destruktiv och borde lämnas därhän. Det finns snarare goda skäl att främja samverkan och korsbefruktningsinsatser av olika karaktär. De mest produktiva skedena kanske i själva verket är skärningspunkterna mellan s.k. grundforskning och tillämpningsinriktade insatser.

Utan att, mot denna bakgrund, uttala sig om balansen mellan verksamhet med dessa olika etiketter, önskar myndigheten dock peka på det stora behovet av tillräckliga resurser för insatser för att främja utveckling och introduktion av nya tekniker och tjänster på marknaden.

Resurserna för behovsstyrd verksamhet måste öka kraftigt om EUs åtgärder kring forskning och innovation ska kunna bidra till uppfyllandet av 2020-målen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger och Mattias Eriksson, verksjuristen Fredrik Selander samt utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger
Lars Guldbrand